

ПРОГРАМ МОНЕТАРНЕ ПОЛИТИКЕ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ У 2021. ГОДИНИ

1. У складу са Законом о Народној банци Србије, основни циљ Народне банке Србије јесте постизање и одржавање стабилности цена, чиме се доприноси очувању стабилности финансијског система и одрживом економском расту.
2. Монетарна политика Народне банке Србије у 2021. години засниваће се на Меморандуму Народне банке Србије о циљању (таргетирању) инфлације као монетарној стратегији¹ и Меморандуму Народне банке Србије о циљаним стопама инфлације до 2023. године².
3. Циљ монетарне политике Народне банке Србије дефинисан је као годишња процентуална промена индекса потрошачких цена, и за 2021. годину износи 3,0%, уз дозвољено одступање од $\pm 1,5$ п. п. Циљ је од почетка 2017. године снижен на ниво 3,0%, захваљујући побољшању макроекономске позиције и изгледа Републике Србије за наредни период, а указује на одлучност Народне банке Србије да, заједно с Владом Републике Србије, очува ценовну стабилност у средњем року. На овај начин Народна банка Србије доприноси даљем унапређењу пословног и инвестиционог окружења, паду дугорочних динарских каматних стопа, као и већој употреби динара у финансијским трансакцијама, а тиме и смањењу изложености валутном ризику. Истовремено, дефинисани циљ за инфлацију на нивоу од 3% омогућава наставак процеса номиналне и реалне конвергенције Републике Србије ка Европској унији.
4. Народна банка Србије настојаће да утврђени циљ за инфлацију оствари помоћу основног инструмента монетарне политике – референтне каматне стопе која се примењује у спровођењу главних операција на отвореном тржишту. Народна банка Србије ће и у 2021. години висину те стопе утврђивати доследно, узимајући у обзир пројекцију инфлације и очекивано кретање њених кључних фактора из домаћег и међународног окружења, уважавајући и утицај ових фактора на финансијску стабилност.
5. Народна банка Србије користиће и друге инструменте из своје надлежности како би остварила циљ за инфлацију у средњем року, водећи рачуна и о стабилности и отпорности финансијског система. И током 2020. године, у одговору на негативне ефекте пандемије болести *COVID-19*, коришћен је велики број инструмената и мера које на располагању има Народна банка Србије. Поред смањења основних каматних стопа, Народна банка Србије је од избијања пандемије обезбедила банкама додатну динарску ликвидност по повољним каматним стопама путем аукција репо куповине динарских државних и корпоративних хартија од вредности и билатералне трајне куповине динарских државних и корпоративних хартија од вредности на секундарном тржишту, организовањем додатних и редовних своп операција куповине девиза и привременом изменом начина обављања аукција своп куповине и своп продаје девиза. У 2021. години Народна банка Србије задржаће потребну флексибилност монетарне политике у погледу коришћења инструмената, како би сачувала одговарајући ниво ликвидности банака и ефикасно

¹ Меморандум је усвојен на седници Монетарног одбора Народне банке Србије 22. децембра 2008. године.

² Меморандум је усвојен на седници Извршног одбора Народне банке Србије 10. децембра 2020. године.

функционисање трансмисионог механизма монетарне политике, али и pružila podršku privrednom опоравку од негативних efekata pandemije. У складу са овим одређењем, Народна банка пратиће континуирано дешавања у домаћем и међународном окружењу и процењиваће ефекте до сада предузетих мера и евентуалну потребу увођења додатних мера ради подршке даљем опоравку економске активности, без угрожавања ценовне и финансијске стабилности. У јулу 2020. године, успостављена је превентивна репо линија са Европском централном банком, која је Народној банци Србије на располагању до краја јуна 2021. године са могућношћу продужења. Ова репо линија није до сада коришћена, а значајна је као додатна могућност за обезбеђење ликвидности у еврима домаћем банкарском сектору у случају потребе, што пружа још један вид сигурности у условима високе глобалне неизвесности због пандемије.

6. Народна банка Србије наставиће да спроводи политику обавезне резерве на начин којим доприноси стабилности каматних стопа на међубанкарском тржишту новца. Такође, Народна банка Србије наставиће да користи обавезну резерву и као пруденцијални инструмент којим се стимулише веће коришћење динарских и дугорочнијих извора финансирања у финансијском систему. Од јула 2020. године, политиком ремунарације обавезне резерве стимулише се и веће одобравање динарских кредита у оквиру гарантне шеме Владе Републике Србије која је утврђена као мера подршке привреди за ублажавање пандемије болести *COVID-19*.
7. Народна банка Србије наставиће да спроводи режим руковођено пливајућег девизног курса. Интервенције на домаћем девизном тржишту спроводиће ради ублажавања прекомерних краткорочних осцилација курса динара према евр, као и ради очувања стабилности цена и финансијског система и одржавања адекватног нивоа девизних резерви.
8. Захваљујући одговорном вођењу економске политике, пуној координацији монетарне и фискалне политике и спроведеним структурним реформама у протеклих осам година, Република Србија је кризу изазвану пандемијом болести *COVID-19* дочекала у знатно бољој макроекономској позицији у односу на претходну светску економску кризу 2008-2009. године. Елиминисање интерне и значајно смањење екстерне неравнотеже допринело је повећању отпорности привреде Републике Србије на негативне утицаје екстерних шокова, какав је био овај изазван пандемијом. То је створило простор за успешну реализацију обимних програма монетарних и фискалних подстицаја, без угрожавања ценовне и финансијске стабилности, као и одрживости фискалне позиције државе. Пуна координација мера монетарне и фискалне политике биће настављена и у наредном периоду, како би се негативни ефекти пандемије svelи на најмању могућу меру и одржао започети привредни опоравак.
9. Важан елемент отпорности домаће економије на екстерне неизвесности представљају и девизне резерве земље које су претходних година повећаване на рекордни ниво. Народна банка Србије, и током 2021. године, остаће доследна у одржавању девизних резерви на адекватном нивоу, руководећи се начелима сигурности и ликвидности у управљању девизним резервама.
10. Народна банка Србије предузимаће активности из области микропруденцијалне и макропруденцијалне политике ради очувања стабилности финансијског система, водећи рачуна да их користи транспарентно и да тиме не умањује ефикасност основног инструмента монетарне политике. Током 2020. године Народна банка Србије је предузимала мере које су омогућавале привреди и грађанима лакши

приступ финансирању и раст кредитне активности банака на здравим и одрживим основама. Истовремено, редовно су анализирани трендови у финансијском сектору, спровођене су регулаторне мере и активности на идентификацији потенцијалних ризика – спољних и унутрашњих, уз тестирање отпорности финансијског система на макроекономске ризике и идентификацију системског ризика у финансијском систему, што ће бити настављено и у наредном периоду. Очувана финансијска стабилност омогућава да се и у наредном периоду остварује снажна позитивна веза између финансијског и реалног сектора.

11. Народна банка Србије задржаће систематски приступ и наставити са спровођењем активности усмерених на смањење постојећих и спречавање настанка нових проблематичних кредита. Овакав приступ је у протеклом периоду резултирао смањењем учешћа проблематичних кредита у укупним кредитима банака на најнижи ниво до сада, што доприноси ефикасности монетарне политике и стварању здравих извора за даљи раст кредитне активности.
12. Уважавајући позитивне резултате на пољу макроекономске и финансијске стабилности, Народна банка Србије наставиће да, у условима ниске и предвидиве инфлације и релативно стабилног девизног курса, спроводи стратегију динаризиције у складу с Меморандумом о стратегији динаризиције³, чиме ће наставити да доприноси смањењу изложености привреде, становништва и државе валутном ризику. Повећању степена динаризиције и даљем развоју домаћег финансијског тржишта, Народна банка Србије допринела је и проширењем листе хартија од вредности које се прихватају као колатерал у монетарним операцијама, с обзиром да су у 2020. години на ову листу укључене и динарске корпоративне обвезнице. Даљим развојем финансијског тржишта отварају се додатне могућности за штедњу и инвестиције у динарима, чиме се обезбеђују дугорочни и стабилни динарски извори финансирања за државу, финансијски сектор и привреду. Већа употреба инструмената заштите од девизног ризика смањује валутни ризик у финансијском систему, што је важан фактор повећања извесности и сигурности пословања и способности предузећа да очувају и унапреде своју конкурентску позицију на међународном тржишту. Истовремено, даљи развој динарског финансијског тржишта и инструмената за заштиту од девизног ризика доприноси повећању ефикасности трансмисионог механизма монетарне политике, пре свега преко канала каматне стопе.
13. Усвајањем закона из области платног система на предлог Народне банке Србије у 2018. години, као и почетком рада система за инстант плаћања – IPS НБС платни систем Народне банке Србије, створени су услови за даљи развој постојећих и стварање нових начина за извршавање платних трансакција. Очекује се да то допринесе даљем повећању броја безготовинских плаћања и ефикасности монетарне политике, те да корисницима омогући брже и једноставније плаћање, као и боље управљање ликвидношћу уз ниже трошкове. Савремени видови безготовинског плаћања који су грађанима на располагању и које Народна банка Србије промовише, попут инстант плаћања коришћењем апликација електронског и мобилног банкарства, укључујући и плаћања рачуна скенирањем NBS IPS QR кода, као и плаћања на продајном месту трговаца скенирањем IPS QR кода, доприносе и већем степену здравствене заштите, што се показало као посебно важно у условима пандемије болести *COVID-19*.

³ Меморандум о стратегији динаризиције су потписале Народна банка Србије и Влада Републике Србије у децембру 2018. године.

14. Важан део монетарне стратегије Народне банке Србије је и комуникација с јавношћу, која доприноси већој ефикасности монетарне политике и усидрености инфлационих очекивања у границама циља, а тиме и већој отпорности на екстерне неизвесности. Делујући транспарентно и одговорно према јавности, Народна банка Србије комуницираће с јавношћу на следеће начине: а) саопштењима за јавност, б) конференцијама за штампу, в) извештајима о инфлацији, г) извештајима о стабилности финансијског система и д) другим публикацијама.